

Mimlijin daqs bajda

Inqas trabi u iktar xjuħ jikkarakterizzaw il-popolazzjoni Maltija li issa qabżet l-405,000. **KURT SANSONE** jirrapporta mill-iktar pajjiż iffullat fl-Unjoni Ewropea

Kulhadd qed jgħix f'xulxin, u bir-raġun, għax bil-popolazzjoni tlahhaq iktar minn 405,000 ruh Malta hi l-iktar pajjiż iffullat fl-Unjoni Ewropea.

Lanqas paragon mhemm mal-pajjiżi l-oħra fl-UE għax filwaqt li f'Malta jgħixu 1,283 persuna f'kull kilometru kwadru fit-tieni l-iktar pajjiż iffullat, l-Olanda, jgħixu madwar 400 persuna f'kull kilometru kwadru.

Biex niskopru Malta inqas iffullata rridu mmorru lura sew fiż-żmien. Ta' min wiehed jinnota li Malta kienet fl-istess stat li tinsab fiha l-Olanda llum lura fl-1842 meta b'popolazzjoni ta' 114,499 kienu jgħixu 362 persuna f'kull kilometru kwadru f'dawn il-gżejjer.

Minn dakinhar lil hawn il-popolazzjoni żdiedet għielha anki jekk f'xi perjodi kien hemm ukoll tnaqqis minhabba ċirkostanzi soċjali, ekonomiċi u dinjin li hallew l-impatt fuq Malta u Għawdex. L-emigrazzjoni fis-Sittinijiet kienet tant qawwija li bejn l-1957 u l-1967 il-popolazzjoni naqset b'iktar minn 5,000.

L-aħħar ċifri ippubblikati mill-Uffiċċju Nazzjonali ta' l-Istatistika juru li sa l-aħħar ta' l-2006 f'Malta kien hawn jgħixu 405,577 persuna, bin-nisa jammontaw għal ftit aktar minn 50 fil-mija tal-popolazzjoni.

Anzjani u trabi
Madankollu forsi l-ikbar sors ta' inkwriet għall-amministraturi tal-pajjiż hu l-fatt li l-popolazzjoni qed tixxih minhabba żewġ fatturi ewlenin.

L-anzjani tagħna llum qed jgħixu aktar bl-età medja li mistennija jgħixu n-nisa titla' għal 81 sena filwaqt li l-irġiel mistennija jgħixu sa 76 sena. Harsa lejn iċ-ċifri juruna li hawn kważi 81,000 persuna li għandhom 'il fuq minn 60 sena.

Dan ifisser li iktar ma jmur se jkun hemm pressjoni akbar fuq is-servizzi tas-saħha tagħna u fuq il-finanzi tal-Gvern f'dak li għandu x'jaqsam ma' pensjonijiet. Izda jfisser ukoll suq ġdid għall-kummerċ. Il-flus li

Età tal-omm	Trabi
Inqas min 20	239
20-24	646
25-29	1,355
30-34	1,137
35-39	374
40-44	65
45-49	3
Età mhux magħrufa	8

se jonfqu l-anzjani jkun ta' siwi kbir għax hawn jidhol għalihom għax dawn suq kbir. L-anzjani wkoll iridu jiddevertu, isiefru, jitgħalmu u jixtru oġġetti li jagħmlu l-hajja iktar komda. Iktar ma jmur se jkunu pern importanti għall-ekonomija tal-pajjiż.

It-tieni sors ta' inkwriet, marbut intrinsikament ma' ta' l-ewwel, hu t-tnaqqis fit-twelidijiet. Fuq medda ta' disa' snin mill-1997 lil hawn l-ammont ta' trabi li twieldu fis-sena naqas bi ftit inqas minn 1,000. Fl-2006 twieldu 3,885 tarbija li fisseru zieda ta' 27 fuq is-sena ta' qabel iżda xorta hu ferm 'il bogħod mill-4,848 tarbija li twieldu fl-1997.

Dan il-fenomenu jfisser li 'l quddiem inqas haddiema se jkunu qed jagħmlu tajjeb b'xogħolhom għall-popolazzjoni ixjeh u għalhekk kien hemm il-htieġa li ssir riforma fil-penjonijiet.

Izda ċ-ċifri jagħtu stampa oħra interessanti f'dak li għandu x'jaqsam mal-maternità. Bil-kontra ta' dak li kien jigrri snin ilu, l-età medja tan-nisa li jinqabdu tqal hi bejn il-25 sena u l-34. Nisa f'din il-faxxa ta' età wieldu 2,492 tarbija.

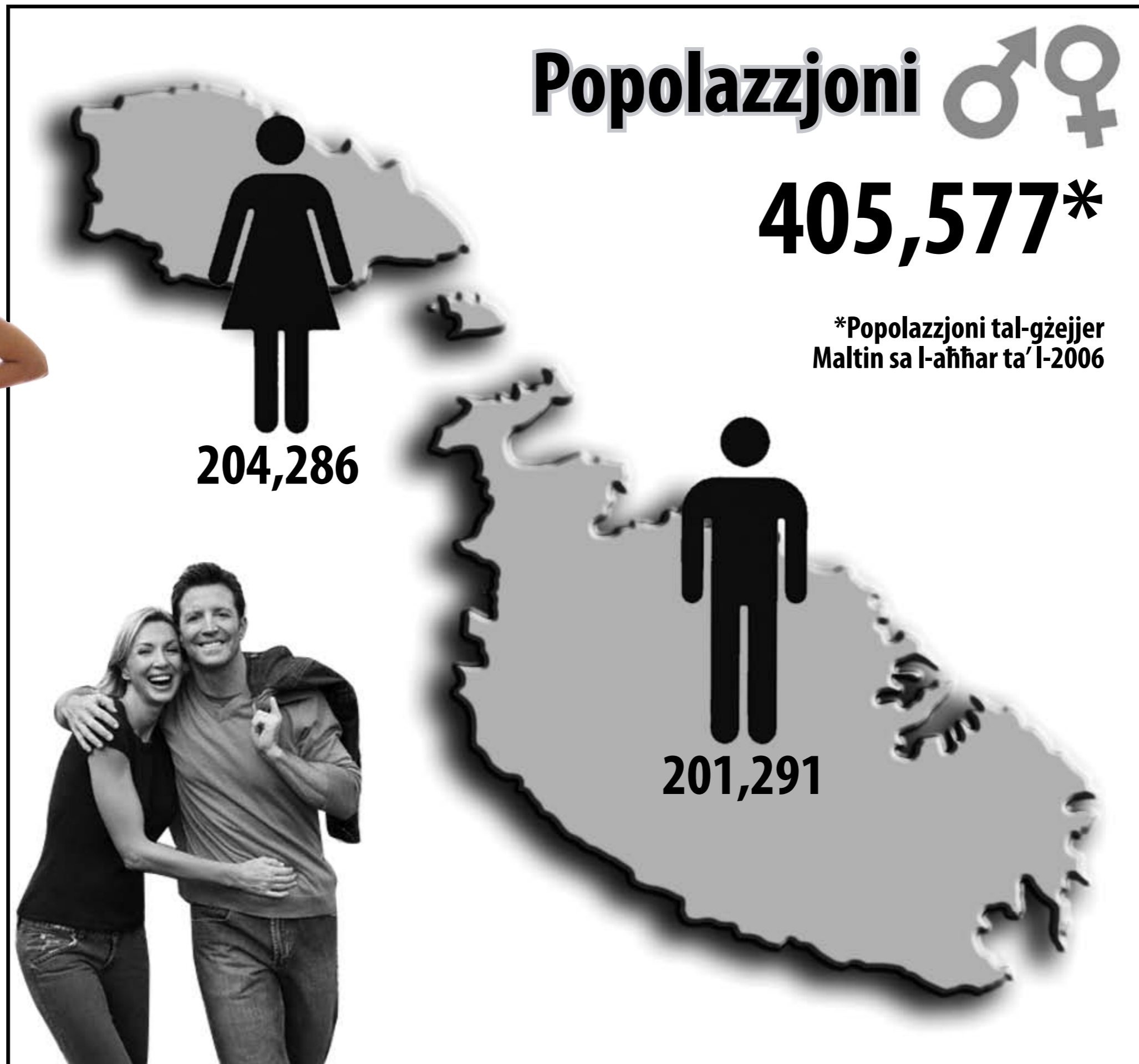
Madankollu fl-2006 kien hemm ukoll 239 tarbija li twieldu għand ommijiet taht l-20 sena.

Età	Popolazzjoni
0-19	95,767
20-39	112,462
40-59	116,641
60-79	68,225
80-	12,482

Barranin
Għal dawk li jibzghu minn dik li suppost hi 'invazzjoni' ta' l-immigranti ta' trabi li twieldu fis-sena naqas bi ftit iktar minn 13,000 barrani li b'xi mod jew iehor integraw fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol. Dawn il-barranin jgħixu u jahdmu hawnhekk minghajr problema. Żgur li l-ftit mijiet Afrikani li jiju fuq ċattra u li hafna drabi jispiċċaw fostna bi zball mhux se joholqu wisq differenza fil-miżien tal-popolazzjoni Maltija.

Pjuttost hawn min jargumenta, bħalma għamlet il-Kummissjoni Ewropea xi ftit tas-snin ilu f'rapport li analizza s-sitwazzjoni tal-pensjonijiet fl-Ewropa, li l-immigranti jistgħu jagħmlu tajjeb għan-nuqqas ta' twelidijiet billi jkunu huma li bil-hidma tagħhom isostnu l-popolazzjoni ixjeh Ewropea.

Dan jista' jkun ukoll ta' benefiċċju għal Malta kif kien anki elenkat fl-

ewwel abbozz ta' politika 'Pjan għal Riġenerazzjoni Ekonomika u Soċjali' mitbugħ mill-Partit Laburista fl-2004 (paġna 37) li biex is-suq tax-xogħol ikompli jkber halli jsoċni popolazzjoni ixjeh, iridu jittiehdu miżuri biex tiżdied il-partecipazzjoni tan-nisa fl-ekonomija u "kull immigrant

ikun integrat fis-sistema soċjali u jhallas it-taxxi biex imantni l-bqija tas-soċjetà Maltija". Dan is-suggeriment dwar l-immigranti ma jissimmix fil-verżjoni finali approvata mill-MLP.

Żwigijiet
Fattur iehor interessanti li jagħti indikazzjoni wkoll

ta' kif qed tinbidel il-fibra soċjali huma z-żwigijiet. Anki jekk bejn wiehed u iehor l-għadd ta' żwigijiet fis-sena baqa' l-istess mill-1997 lil hawn, jidher li z-żwigijiet bir-rit tal-Knisja qed isiru inqas popolari. Żwigijiet ċivili fl-2006 ammontaw għal 33 fil-mija taz-żwigijiet kollha.

Izda dan ma jfissirx li l-Maltin qed isiru iktar sekulari għax jippreferu jizzewġu bi-ċivil għax fil-maġġoranza assoluta tal-kazijiet iż-żwigijiet ċivili huma bejn Maltin u barranin jew barranin li jiddeċiedu li jizzewġu hawn Malta. Donnu li koppja Maltija għadha tippreferi li tizzewwieg bil-

Knisja anki jekk dawn naqsu minn 2,048 fl-1997 għal 1,677 is-sena li għaddiet. Madankollu ammont iktar ta' żwigijiet bejn Maltin u barranin hu indikazzjoni ta' soċjetà li mhux bilfors għadha marbuta mat-tradizzjoni. Is-soċjetà tassew qed tinbidel u ċ-ċifri demografiċi jagħtu sura

konkreta lil dan it-tibdil. B'familji iżgħar, b'individwi jizzewġu iktar tard fil-hajja, bl-anzjani jgħixu ferm iktar fit-tul u bit-twelid ta' inqas trabi Malta qed tiffaċċa l-istess sfidi ta' pajjiżi oħra fil-Punent. Wara kollox, anki jekk l-iżvilupp jilhaqna snin wara l-kontinent, Malta hi wkoll

parti mid-dinja. Għalli ġej in-Nazzjonijiet Uniti tipproġetta li fl-2050 il-popolazzjoni f'Malta se tkun laheq l-428,000 persuna. Jekk illum qed inhossuna ffullati, aħseb u ara 43 sena oħra sakemm ma nkunux kabbarra l-art Maltija b'xi proġetti ta' riklamazzjoni mill-bahar.

Twelid

1997	2000	2003	2006
4,848	4,392	4,050	3,885

Imwiet

1997	2000	2003	2006
2,888	2,957	3,164	3,216

Żwigijiet

2006	Bil-Knisja - 1,677	Biċ-Civil - 859
2003	Bil-Knisja - 1,547	Biċ-Civil - 803
2000	Bil-Knisja - 2,036	Biċ-Civil - 509
1997	Bil-Knisja - 2,048	Biċ-Civil - 366